

organizational, legal and tactical backgrounds of an operational procurement. The author substantiated grounds of legality and permissibility, and set out specific conditions for the conducting and the lack of operational procurement.

It was found that operational procurement is legitimate under such conditions: 1) implement it in the context of criminal proceedings against serious or especially serious crime; 2) proceedings is made by a person authorized by law; 3) the decision on its implementation is made by the prosecutor. The author focuses on the fact that the results of the operational procurement should be fixed in a protocol, which is not necessary to add items and documents obtained during its proceedings. If the control of the commission of the crime ends with open recording, this is drawn up in the presence of that person.

The paper determines that the operational procurement is permissible if a known or unknown persons committed a serious or especially serious crime; this offense is incomplete; detection and investigation of crime in preparation or exerted by conducting other overt and covert action is not possible; possibility for the suspension of criminal activity in the early stages of its execution.

It is concluded that, setting control over the criminal actions of the individual(s) in the form of operational procurement, the pre-trial investigation agency seeks disclosure of all possible accomplices, places of storage objects of the material world, which were the subject of a weapon or crime, establishing witnesses, identifying causes and conditions that contributed to the commission of a crime and, as a result, eliminate them. In addition, special attention should be paid to the problem of making a single-theoretic approach to determining the legal and operational procurement objectives that influence the effectiveness of its implementation and results of the carrying out.

Keywords: *Criminal Procedural Code of Ukraine, covert investigatory actions, control over committing a crime, operational procurement.*

Надійшла до редакції 14.12.2013

Рашевський С. П.

ад'юнкт

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.37

ТЕРМІНОЛОГІЯ, ВИКОРИСТОВУВАНА ПРИ ФОРМУЛЮВАННІ СКЛАДІВ НАРКОЗЛОЧИНІВ

Розглянуто питання відповідності термінів, використовуваних при формулюванні складів наркозлочинів. Встановлено походження та зміст основних понять, запозичених правом у медицині, механіці, соціології, та їх співвідношення із сучасними законодавчими термінами. Розглянуто також проблемні питання впливу різних психічних станів особи на межі кримінальної відповідальності.

Ключові слова: *наркозлочинність, протидія, сфера діяльності, наркотична залежність, стан наркотичного сп'яніння, межі кримінальної відповідальності.*

Постановка проблеми. Перш ніж аналізувати термінологічні поняття, використовувані у сфері незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, необхідно визначити термінологічний апарат. Даний апарат дозволить нам з'ясувати основні

поняття, якими ми будемо оперувати при розгляді проблем протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Даний методологічний підхід повинен діяти у повному обсязі також і при дослідженні кримінологічної характеристики незаконного обігу названих речовин. Крім того, такий підхід дозволить здійснити аналіз тенденцій розвитку даного виду злочинності, а також розвитку кримінально-правової політики у названій сфері та виборі найбільш ефективних засобів боротьби з наркозлочинністю. Наркозлочинність є досить складним негативним явищем для сучасного українського суспільства, що постійно трансформується, набуваючи таким чином нових форм та якісних ознак. І це означає, що постійне вивчення наркозлочинності, відслідковування не лише зміни її кількісних характеристик, а й дослідження якісних параметрів потребує постійного спостереження та аналізу. В умовах постійного змінювання виникають нові форми та формуються стійкі ознаки наркозлочинності, що з часом набувають стійкості і стають типовими. Крім того, з'являються нові термінологічні поняття, що використовуються особами, які проводять дослідження даного виду злочинності. А у сферу суб'єктів протидії наркозлочинності входять не лише працівники органів влади, правоохоронних органів, а й медичні працівники, працівники закладів культури, освіти та інших державних і недержавних структур. Такий комплексний підхід, що дозволяє обмежити коло проявів наркозлочинності та її негативних наслідків (наркоманії, поширення інфекційних та венеричних хвороб, ВІЛ/СНІД тощо) сприяє суттєвому розширенню досліджуваної нами термінології. Тим більше, що в сучасній кримінологічній та й правовій сфері регулювання законного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин використовуються як правові, так і медичні й хімічні поняття. Тому, на наш погляд, вказана сфера протидії наркозлочинності потребує комплексного підходу в аналізі термінології та її коригування відповідно до сучасних умов.

Метою даного дослідження є аналіз чинного кримінального законодавства в частині використання термінологічного апарату при формулюванні складів наркозлочинів.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Теоретичні і практичні проблеми боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин, зокрема з їх незаконним збутом, у різні роки досліджувалися багатьма вченими, зокрема, такими як: Д.У. Адилов, А.О. Габіані, Є.Г. Гасанов, В.О. Глушков, С.П. Дідківська, М.Г. Ікрамова, К.А. Карпович, О.О. Ковалкін, К.Ш. Курманов, В.Б. Малінін, А.А. Майоров, Є.Г. Мартинчик, Д.Є. Метревелі, Н.А. Мірошніченко, А.А. Музика, І.О. Никифорчин, М.Л. Прохорова, С.А. Роганов, В.М. Смітєнко, Ю.М. Ткачевський, В.А. Тимошенко, Є.В. Фесенко, М.С. Хрупа та ін.

У роботі використані загальнотеоретичні положення кримінально-правової і кримінологічної науки, що розроблялися такими вченими, як М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Я.М. Брайнін, І.М. Даньшин, Ф.Г. Бурчак, Б.С. Волков, В.В. Голіна, В.К. Грищук, В.О. Навроцький, О.М. Джужа, М.Д. Дурманов, А.П. Закалюк, А.Ф. Зелінський, О.Г. Каль-

ман, М.Й. Коржанський, О.М. Костенко, В.М. Кудрявцев, Н.Ф. Кузнєцова, П.С. Матишевський, О.В. Негодченко, Б.С. Нікіфоров, В.Г. Павлов, А.О. Пінаєв, О.І. Рарог, А.В. Савченко, О.Б. Сахаров, С.А. Тарарухін, А.П. Тузов, В.Я. Тацій, В.Л. Чубарєв, В.П. Філонов, П.Л. Фріс, В.І. Шакун, С.С. Яценко та ін.

Праці цих вчених стали теоретичним підґрунтям проведеного дослідження і висвітлюють проблеми, що існують у даній сфері кримінально-правової науки. Питанням розгляду термінології, використовуваної вітчизняним законодавцем при формулюванні наркозлочинів, хоча і приділялася увага, однак, на наш погляд, залишаються ще деякі неузгоджені питання, тому ми й звертаємося до них.

Виклад основного матеріалу. Суворість та наукова обґрунтованість термінів та всього понятійного апарату, на думку Р.О. Халфіної, мають важливе значення як для правових наук, так і для правозастосовної практики [1, с. 27]. Для права значення полягає у тому, що терміни та поняття використовуються для удосконалення чинного законодавства і виступають як логічний результат суто науково-теоретичного дослідження. А для правозастосовної практики – значення полягає у тому, що теоретичні та законодавчі поняття повинні бути чіткими, логічними й лаконічними, не допускати подвійного їх тлумачення.

Суттєве розширення термінології, використовуваної у сфері протидії наркозлочинності, відбувалося в останні 25–30 років. Пов'язано це із суттєвим розширенням вітчизняної законодавчої бази у сфері регулювання законного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, а також законодавстві у сфері боротьби з їх незаконним обігом. Так, за період 1992–2010 років правова основа лише сфери боротьби з наркозлочинами змінювалася декілька разів. Також проведення великої кількості наукових досліджень у цих сферах сприяло суттєвому розширенню понятійного апарату та його використанню у практичній діяльності медичних установ та правоохоронних органів.

З урахуванням істотних змін вітчизняного законодавства у сфері наркообігу, динаміки наркозлочинів та кількості споживачів наркотичних і психотропних речовин, динаміки впливу наркозлочинності на стан злочинності в Україні та світі, ми й вирішили розглянути основні поняття, що застосовуються в нормотворчому процесі та практиці його застосування. На наш погляд, це доцільно й з тієї точки зору, що відмова від понятійного апарату попередніх років (до 90-х років ХХ століття) не дозволяє встановити змістовні характеристики основних, ключових понять, що стали вихідними при формуванні законодавчої бази саме у сфері боротьби зі злочинністю, і з наркозлочинністю зокрема.

Дослідження науково-монографічної та довідникової літератури доводить, що фахівці в галузі права часто використовують такі терміни, що для права є незрозумілими. Переважно це стосується медичної термінології, якою правники намагаються відобразити, а інколи й замінити соціальні, психологічні, правові проблеми боротьби з наркоманією, наркотизмом та наркозлочинністю.

Таке взаємопроникнення свідчить про збагачення права термінами інших галузей знань. Так, медичні терміни «наркотичний засіб», «наркоманія», «наркотична залежність», «психотропні речовини», «абстинентний синдром» використовуються не лише в медицині, а й у праві, психології, соціології. Як юридичні терміни, ці поняття увійшли до вітчизняного законодавства на основі міжнародних конвенцій, угод, протоколів, а також до національного законодавства і нормативних актів у сферах охорони здоров'я та правоохорони. Кримінальне право також не є винятком.

Ми вважаємо, що змістовні характеристики основоположних термінів, що використовуються при формуванні законодавчої бази у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів (назви та логічний зміст), повинні бути єдиними для різних галузей права та медицини. Тобто у сфері боротьби зі злочинністю, при підготовці програм профілактики наркоманії та попередження наркозлочинів, у законодавчій сфері при формуванні правових норм в адміністративному, кримінальному, кримінально-процесуальному, кримінально-виконавчому праві, законодавець повинен оперувати єдиними поняттями і термінами. Це необхідно не лише для того, щоб чітко й точно відображати різні аспекти даного напрямку протидії, а й визначати різні прояви та аспекти наркотизму, наркобізнесу, наркозлочинності, що чітко і точно відображатимуть їх зміст. Крім того, буде мати місце єдина наукова об'єктивність та єдиний підхід у формуванні кримінологічних правових актів. Використання єдиних для різних галузей знань термінологічних одиниць дозволить нам уникнути дублювання та неоднозначного тлумачення й різночитань серед правників та медиків.

Обов'язковою ознакою такого підходу повинно стати те, що змістовна характеристика кожного поняття, терміна, визначення повинно сприяти тому, що вони чітко, вірно й логічно визначатимуть одні й ті самі явища і процеси. Крім того, повинна бути й чітко визначена доцільність використання кожного поняття, терміна, визначення. І наявність такої доцільності – це результат домовленості фахівців різних галузей знань (психіатрів, наркологів, психологів, соціологів, правоохоронців, законодавців).

Досягнення такої термінологічної єдності, або й термінологічної досконалості, можливе за рахунок логічного та змістовного аналізу кожного поняття, терміна, визначення. Також необхідно виокремити специфічні аспекти наркозлочинності як явища в сучасному українському суспільстві. При цьому кожне поняття, термін, визначення, які уже використовуються в чинному законодавстві, повинні бути проаналізовані, скориговані відповідним чином або замінені. Незважаючи на те, що одні й ті самі поняття, терміни, визначення дуже часто в різних галузях знань використовуються і мають різне тлумачення, необхідно досягти єдності у підходах до їх тлумачення, усунення термінологічної плутанини, невиправданого дублювання та взаємозамінюваності. Це дозволить також сприяти очищенню наукової мови та її удосконаленню.

Для скорочення назви в межах даної роботи ми будемо використовувати термін «сфера протидії наркозлочинності».

Отже, спробуємо визначити, що представляє собою названа нами «сфера». Сфера – термін математичний. В перекладі з грецької (σφαῖρα), означає м'яч, замкнену поверхню, геометричне місце точок у просторі, рівновіддалених від даної точки, що має назву центру сфери [2].

Виходячи із такого розуміння терміна «сфера», у кримінології сфера протидії наркозлочинності означає, на наш погляд, коло суспільних відносин, що складаються при здійсненні різними суб'єктами (державними та недержавними структурами, службовими та приватними фізичними особами) комплексу заходів, видів діяльності, окремих заходів з профілактики наркоманії та протидії наркозлочинності.

Термін «протидія» використовується в механіці. Ним позначають закон дії і протидії (третій закон Ньютона), згідно з яким дія двох матеріальних речей одна на одну рівні за чисельною величиною та протилежні за напрямом [3]. Таким чином, у кримінології термін «протидія» означає вплив державних та правоохоронних органів на наркозлочинність у цілому як негативне і шкідливе явище суспільного життя та на її учасників. Зміст протидії включає в себе комплекс заходів, здійснюваних за різними напрямками.

Термін «наркозлочинність» означає наркотичну злочинність [4], тобто злочинність, пов'язану з незаконним обігом наркотиків (від їх вирощування чи вироблення до збуту споживачам та легалізації коштів, отриманих від збуту наркотиків). З терміном наркозлочинність тісно пов'язаний термін «наркаторгівля». Наркаторгівля означає протизаконну торгівлю заборононими наркотичними засобами, що представляє собою багатомільйонний кримінальний наркобізнес. Наркаторгівля охоплює багато сфер, у т.ч. і ключові галузі економіки, що свідчить про те, що замість стимулювання національної економіки організована наркозлочинність «консервує» відсталість економіки. У свою чергу, відсутність розвитку економічної сфери та відсталість економіки тягне за собою гальмування розвитку всіх інших сфер суспільного життя і матеріального благополуччя населення. Легалізація вживання, зберігання, виробництва та передачі наркотиків іншим особам є гостро дискутованою темою в наркополітиці.

Найбільш характерними для розглядуваної нами сфери є використання термінів «наркотики», «наркотичні засоби», «психотропні речовини», «аналоги» «одурманюючі засоби» (Розділ XIII Особливої частини КК України), «наркотична залежність» (ст. 314 КК України), «наркоманія» (ст. 76 КК України) [5, с. 141, 147, 35], «наркотизм». Ці терміни використовують при формулюванні як загального антинаркотичного законодавства (концепцій, програм, законів), так і спеціального (адміністративного та кримінального). Нам важливо встановити не лише їх медичне розуміння, а головне – правове. Також необхідно встановити їх зміст та співвідношення між собою при використанні законодавцем. Названі терміни мають не лише термінологічне значення. Їх розуміння та правове тлумачення дозволяють нам зрозуміти змістовні характеристики аналізованих соціальних явищ, що мають місце в сучасному українському суспільстві і досить поширені в ньому. А також це дозволяє визначити об'єктивність та повноту правової регламентації наркозлочинів та правопорушень, пов'язаних із

цим. Крім того, термінологічний аналіз дозволить визначити правовий зміст та наслідки вчинення будь-якого протиправного діяння особою, яка перебувала «у стані наркотичного сп'яніння», «у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів» (ст. 67 КК України) [5, с. 29–30]. В судовій практиці при постановленні вироку судді часто використовують такі терміни, як «особа, хвора на наркоманію», «наркозалежна особа», «особа, яка зловживає наркотичними засобами», «особа, яка без медичних показань вживає наркотичні засоби», тощо.

Названі нами дефініції є керівними при здійсненні планування профілактики правоохоронними органами та медичними установами наркоманії та наркотизму серед населення (постановками на спеціальні обліки, переконанням у добровільному або застосуванням примусового лікування тощо). Також вони (дефініції) орієнтують процеси управління їх діяльністю на вироблення нових правозастосовних заходів у сфері протидії наркоманії, наркотизму та наркозлочинам, що тісно із ними пов'язані.

Термін «наркотичний» означає «одурманивающее, наводящее оцепенение, притупляющее сознание и чувства свойство ядов, которые делятся на острые (едкие) и наркотические» (В.І. Даль) [6, с. 385], а «наркотики» як «сильнодействующие вещества, преимущественно растительного происхождения, парализующие деятельность центральной нервной системы и вызывающие искусственный сон и безболезненность» (С.І. Ожегов) [7, с. 342]. Це терміни медичні, і немедичне вживання наркотичних засобів (наркотиків) означає захворювання на наркоманію, що характеризується фізичною та (або) психічною залежністю споживача від наркотиків, що поступово призводить до руйнування організму [8]. Токсикоманія – схоже із наркоманією захворювання, але викликане хронічним вживанням психоактивних речовин (лікарських препаратів, що не є наркотиками, хімічними та рослинними речовинами) [9]. Відмінність наркотичних засобів від токсичних полягає у їх походженні, але спільність їх – у формуванні фізіологічного звикання організму та ейфорійному, психоактивному впливі на центральну нервову систему.

Термін «наркозалежна особа» ґрунтується на таких поняттях, як «особа, хвора на наркоманію», «наркозалежна особа», «особа, яка зловживає наркотичними засобами», «особа, яка без медичних показань вживає наркотичні засоби», і означає такий психічний, а інколи і соматичний стан, що виникає в результаті прийому наркотичних засобів та характеризується поведінковими й іншими реакціями [10]. У кримінальному праві та кримінології ми розуміємо під цим такий психічний стан особи (суб'єкта злочину), в якому вона перебуває під час вчинення злочину. Стан наркотичного сп'яніння (або одурманювання внаслідок вживання ненаркотичних речовин) виступає в якості обставини, що обтяжує покарання, згідно з положеннями ст. 67 КК України [5, с. 29–30], але може і не враховуватися судом як така. У кримінологічному розумінні перебування особи під час вчинення злочину у стані наркотичного сп'яніння (або одурманювання) розглядається як сприятлива умова вчинення злочину, але не як його причина. При цьому обов'язково, так само, як і в кримінальному праві, необ-

хідно встановити, чи підпадав такий стан на момент вчинення злочину під стан осудності. Якщо ж стан наркотичного сп'яніння (або одурманювання) виключав здатність особи під час вчинення злочину усвідомлювати суспільно небезпечний характер своєї поведінки або керувати нею, то особа визнається неосудною, а, відповідно, і притягнення її до кримінальної відповідальності виключається. Хоча вчинене особою діяння розглядається в межах кримінології уже не як наркозлочинність, а злочинність осіб, які мають психічні аномалії.

Перебування наркозалежної особи в момент вчинення злочину в стані абстиненції (синдром абстиненції) не виключає кримінальної відповідальності. Такий стан, на відміну від стану наркотичного сп'яніння (або одурманювання), характеризується також специфічним психічним станом особи, яка його переживає. Виникнення стану абстиненції пов'язано із припиненням вживання психоактивних препаратів (наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, алкоголю) [10]. Такий стан також може бути в межах осудності або поза її межами.

Наявність таких станів у особи під час вчинення злочину може бути встановлено лише шляхом проведення спеціалізованого медичного обстеження (судово-медичної експертизи, а у складних випадках – комплексної судово-медичної, психолого-психіатричної експертизи). Наявність висновку судово-медичного експерта про особливості стану особи в момент вчинення нею злочину може суттєво вплинути не лише на подальші правові наслідки (межі відповідальності особи), а й на можливість призначення такій особі примусового лікування під час відбування покарання, або застосування до неї примусових заходів виховного характеру.

Як свідчать вивчені нами матеріали судової практики, у більшості випадків (близько 65–73 %) наркозалежна особа вчиняє злочин у стані наркотичного сп'яніння (або одурманювання), і лише у 5–8 % у неї діагностується стан абстиненції (як правило, тяжкий). Інші (19–30 %) випадки пройшли поза увагою слідчих, і навіть за наявності інформації по кримінальному провадженню про факти вживання особою наркотичних засобів (або інших одурманюючих речовин) відповідні судово-медичні експертизи не призначалися. Таким чином, близько 19–30 % осіб, які разово, систематично чи несистематично вживали наркотичні засоби, залишилися поза увагою правників, медиків і кримінологів. Це призводить до того, що у разі призначення таким особам покарання з іспитовим строком або не пов'язаного із позбавлення волі, вони продовжують немедично вживати наркотичні (або одурманюючі) речовини, і, відповідно, брати участь у їх незаконному обігу (тобто у наркозлочинності). Таким чином, показники латентності цієї частини наркозлочинності продовжують залишатися досить високими та стабільними.

Висновки. Отже, програмні документи з питань протидії наркозлочинності (закони, державні програми, плани, концепції) потребують постійного вивчення та удосконалення. Це викликано тим, що використовувані вітчизняним законодавцем терміни та поняття потребують їх подальшого узгодження, у першу чергу з медичною сферою та з іншими

(хімічною, фармацевтичною, правовою, управлінською, правоохоронною, законодавчою тощо). На наш погляд, при здійсненні профілактичних заходів та їх плануванні необхідно використовувати ту термінологію, що чітко узгоджена у праві та медицині, і яка не допускає подвійного тлумачення. Так, при виявленні особи, яка вчинила злочин у стані наркотичного сп'яніння чи у стані абстиненції, необхідно обов'язково призначати судово-медичні експертизи. Проведення такої експертизи дозволить вирішити одразу декілька питань. По-перше, встановити наявність та ступінь стану сп'яніння чи абстиненції, що може бути враховано як обтяжуюча обставина при призначенні покарання. По-друге, наявність наркотичної залежності потребує вирішення питання про надання медичної допомоги та лікування такої особи уже під час проведення досудового розслідування і далі – під час відбування покарання. По-третє, встановлення факту перебування особи під час вчинення злочину у специфічному психічному стані дозволяє визначити, її осудність чи неосудність. По-четверте, висновок судово-медичної експертизи дозволяє вирішити, чи підлягає особа кримінальній відповідальності чи ні. По-п'яте, висновок експертизи дозволяє суду обрати застосування до особи, яка вчинила злочин, примусові заходи медичного характеру або примусове лікування. По-шосте, при призначенні покарання суд обирає покарання, найбільш доцільне для особи, яка має наркотичну залежність, з метою не лише покарати та виправити її, а й надати їй можливість пройти курс лікування від залежності.

Бібліографічні посилання

1. *Халфина Р.О.* Критерий истинности в правовой науке / Халфина Р.О. // Советское государство и право. – 1974. – № 9. – С. 27–34.
2. Математическая энциклопедия. 1977–1985. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru; Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ru.wikipedia.org; Большой энциклопедический словарь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru; Толковый словарь иностранных слов. – 2004; *Крысин Л.П.* Толковый словарь иностранных слов. – М., 2008; Толковый словарь Ушакова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru; *Даль В.И.* Толковый словарь живого великорусского языка: в 4 т. – Спб., 1863–1866). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru.
3. Большая Советская Энциклопедия. 1969–1978; Физическая энциклопедия. 1988. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru
4. Энциклопедия Кругосвет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: krugosvet.ru; ru.wikipedia.org.
5. Кримінальний кодекс України (із зм. та доп. станом на 1 липня 2012 р.). – Х., 2012.
6. *Даль В.* Толковый словарь живого великорусского языка: в 4 т. – Т. 3. – М., 1980.
7. *Ожегов С.И.* Словарь русского языка. – 14-е изд. – М., 1983.
8. Энциклопедия «Кругосвет». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: krugosvet.ru; Энциклопедический фонд России. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.russika.ru; Справочник невропатолога и психиатра. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vocabulary.ru; Медицинская энциклопедия. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru.
9. Справочник невропатолога и психиатра. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vocabulary.ru; Медицинская энциклопедия. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dic.academic.ru.

пу: dic.academic.ru.

10. Краткий словарик по психиатрии. – 2002. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: vocabulary.ru; Словарь психиатрических терминов. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: vocabulary.ru; Карманов А. Психологический словарь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: azps.ru

Рашевский С. П. Терминология, используемая при формулировании составов наркопреступлений. Рассмотрены вопросы соответствия терминов, используемых при формулировании составов наркопреступлений. Установлено происхождение и содержание основных понятий, заимствованных правом в медицине, механике, социологии, и их соотношение с современными законодательными терминами. Также рассмотрены проблемные вопросы влияния разных психических состояний лица на пределы уголовной ответственности.

Ключевые слова: наркопреступность, противодействие, сфера деятельности, наркотическая зависимость, состояние наркотического опьянения, пределы уголовной ответственности.

Rashevsky S. P. Terminology used in the formulation of drug-crimes elements. The author has examined the questions of compliance of the terms used for formulation of compositions of narcocrimes. An origin and maintenance of the basic concepts, adopted by a right in medicine, mechanics, sociology and their correlation with modern legislative terms, are set. The problem questions of influence of different mental conditions of person are also examined on the limits of criminal responsibility.

The position papers accepted in Ukraine on questions of counteraction of narcocriminality (government programs, plans, conceptions) require a permanent study and improvement. The terms and concepts used by a home legislator not always are concerted with their special maintenance (in medicine, pharmacologists, to mechanics, sociology, law-enforcement and administrative activity of and other). During realization of prophylactic measures and their planning it is necessary to use that terminology that is clearly concerted in a right and medicine, I shutting out double interpretation. So, at the exposure of person, committing crime in a state of narcotic intoxication or abstinence, it is necessary necessarily to appoint medico-legal examinations. Realization of such examinations will allow to settle at once a few questions: 1) to set a presence and degree of kef or abstinence, that it can be taken into account as an aggravating circumstance at awarding punishment; 2) the presence of narcotic dependence requires permission of question about providing of medicare and treatment of such person already during prosecuting a pre-trial inquiry and further – in the period of serving of punishment; 3) establishment of fact of stay of person during the commission of crime in a specific mental condition allows to define, it is possible to confess him responsible or not responsible for one's the actions; 4) the conclusion of medico-legal examination allows to decide a question, the face of criminal responsibility is subject or no; 5) the conclusion of examination allows to the court to make decision about setting to the person, committing crime, force measures of medical character or force treatment; 6) at awarding punishment a court has the opportunity to choose punishment, most expedient facial, having narcotic dependence with an aim not only to punish and to correct but also give an opportunity to complete course treating for dependence to him.

Keywords: narcocriminality, counteraction, sphere of activity, narcotic dependence, state of narcotic intoxication, limits of criminal responsibility.